

חק לישראל – פרשת שופטים ליל שישי

(יד) כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעַנְנִים וְאֶל קְסָמִים יִשְׁמְעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: (יד) כִּי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אַתָּה יוֹרֵשׁ אוֹתָם אֶל מְעַנְנִים וְאֶל קְסָמִים יִשְׁמְעוּ וְאַתָּה לֹא כֵן נָתַן לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: (יד) אֲרִי עַמְמֵי הָאֱלֹדִים דִּי אַתְּ יָרַת יְתְהוּן מִן מְעַנְנֵי וּמִן קְסָמֵי שְׁמַעִין וְאַתְּ לֹא כֵן יָהֵב לָךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ:

(טו) נְבִיא מְקַרְבֶּה מֵאַחֶיךָ כְּמִנֵּי יָקִים לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲלֵיו תִּשְׁמְעוּן: (טו) נְבִיא מְקַרְבֶּה מֵאַחֶיךָ כְּמִנֵּי יָקִים לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲלֵיו תִּשְׁמְעוּן: (טו) נְבִיא מְבַיְנֵה מֵאַחֶיךָ כְּמִנֵּי יָקִים לָךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ מִגַּח תְּקַבְּלוּן:

(טז) כְּכֹל אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחָרֵב בְּיוֹם הַקָּהָל לֵאמֹר לֹא אִסַּף לְשִׁמְעַתְּ אֶת קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵי וְאַתְּ הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא אֶרְאֶה עוֹד וְלֹא אֲמוֹת: (טז) כְּכֹל אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵי וְאַתְּ הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא אֶרְאֶה עוֹד וְלֹא אֲמוֹת: (טז) כְּכֹל דִּי שְׁאַלְתָּ מִקֶּדֶם יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּחָרֵב בְּיוֹמָא דְקָהָל לְמַיְמֵר לֹא אוֹסַף לְמִשְׁמַע יְתָ קָל מִימְרָא דְיְיָ אֱלֹהֵי וְיַת אֲשַׁתָּא רַבְתָּא הָדָא לֹא אֲחֹזֵי עוֹד וְלֹא אֲמוֹת:

(יז) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲלֵי הִיטִיבוּ אֲשֶׁר דִּבְרוּ: (יז) וַיֹּאמֶר יְיָ לִי אוֹטִיבוּ דִּי מִלִּילָה:

(יח) נְבִיא אֲקִים לָהֶם מְקַרְבֶּה אַחֶיהֶם כְּמוֹד וְנִתְתִּי דְבָרֵי בְּפִיו וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֶת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶנּוּ: (יח) נְבִיא אֲקִים לָהֶם מְקַרְבֶּה אַחֶיהֶם כְּמוֹד וְנִתְתִּי דְבָרֵי בְּפִיו וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אֶת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶנּוּ: (יח) נְבִיא אֲקִים לַהֲוֹן מְגוֹ אַחֶיהֶן כְּוַתְּךָ וְאַתְּן פִּתְגָמֵי נְבוֹאָתֵי בְּפוֹמָה וַיִּמְלַל עִמְהוֹן יְתָ כָּל דִּי אֶפְקָדְנֵיהּ:

(יט) וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶל דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִדְבֵר בְּשִׁמִּי אֲנֹכִי אֲדַרְשׁ מֵעַמוֹ: (יט) וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶל דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִדְבֵר בְּשִׁמִּי אֲנֹכִי אֲדַרְשׁ מֵעַמוֹ: (יט) וַיְהִי נְבִירָא דִּי לֹא יִקְבַּל לְפִתְגָמֵי דִּי יִמְלַל בְּשִׁמִּי מִימְרֵי יְתִבַּע מִנְהָ:

(כ) אַף הַנְּבִיא אֲשֶׁר יִזִּיד לְדַבֵּר דְּבַר בְּשִׁמִּי אֶת אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִיו לְדַבֵּר וְאֲשֶׁר יִדְבֵר בְּשִׁם אֱלֹהִים אַחֵרִים וּמֵת הַנְּבִיא הַהוּא: (כ) אַף הַנְּבִיא אֲשֶׁר יִזִּיד לְדַבֵּר דְּבַר בְּשִׁמִּי אֶת אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִיו לְדַבֵּר וְאֲשֶׁר יִדְבֵר בְּשִׁם אֱלֹהִים אַחֵרִים וּמֵת הַנְּבִיא הַהוּא: (כ) בְּרַם נְבִירָא דִּי יִדְשַׁע לְמַלְלָא פִּתְגָמָא בְּשִׁמִּי יְתָ דִּי לֹא פְקַדְתֵּהּ לְמַלְלָא וְדִי יִמְלַל בְּשׁוֹם טַעוּת עַמְמֵי וְיִתְקַטֵּל נְבִירָא הַהוּא:

(כא) וְכִי תֹאמְרוּ בְּלַבְבְּךָ אֵיכָה נִדְעֵ אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא דִבְרוּ יְהוָה: (כא) וְכִי תֹאמְרוּ בְּלַבְבְּךָ אֵיכָה נִדְעֵ אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא דִבְרוּ יְהוָה: (כא) וְאֲרִי תִימֵר בְּלַבְבְּךָ אֲכַדְרִין נִדְעֵ יְתָ פִּתְגָמָא דִּי לֹא מִלְּלָה יְיָ:

(כב) אֲשֶׁר יִדְבֵר הַנְּבִיא בְּשִׁם יְהוָה וְלֹא יְהִי הַדְּבָר וְלֹא יָבֹא הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא דִבְרוּ יְהוָה בְּזֶדוֹן דִּבְרוּ הַנְּבִיא לֹא תִגּוֹר מִמְּנוֹ: (כב) אֲשֶׁר יִדְבֵר הַנְּבִיא בְּשִׁם יְהוָה וְלֹא יְהִי הַדְּבָר וְלֹא יָבֹא הוּא הַדְּבָר אֲשֶׁר לֹא דִבְרוּ יְהוָה בְּזֶדוֹן דִּבְרוּ הַנְּבִיא לֹא תִגּוֹר מִמְּנוֹ: (כב) דִּי יִמְלִיל נְבִירָא בְּשִׁמָּא דְיְיָ וְלֹא יְהִי פִּתְגָמָא וְלֹא יִתְקַיֵּם הוּא פִּתְגָמָא דִּי לֹא מִלְּלָה יְיָ בְּרַשְׁעַת מִלְּלָה נְבִירָא לֹא תִדְחַל מִנְהָ:

(א) כִּי יִכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ אֶת אַרְצֵם וַיִּרְשְׁתֶּם וַיִּשְׁבְּתָם בְּעָרֵיהֶם וּבְכַתְּיֵיהֶם: (א) כִּי יִכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ אֶת אַרְצֵם וַיִּרְשְׁתֶּם וַיִּשְׁבְּתָם בְּעָרֵיהֶם וּבְכַתְּיֵיהֶם: (א) אֲרִי יִשְׁעֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ יְתָ עַמְמֵי דִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ יָהֵב לָךְ יְתָ אַרְעָהוֹן וְתִירְתַּנּוּן וְתִיתְבֵּב בְּקִרְוֵיהֶן וּבְכַתְּיֵיהֶן:

חק לישראל – פרשת שופטים ליל שישי

- (ב) שְׁלוֹשׁ עָרִים תִּבְדִּיל לָךְ בְּתוֹךְ אֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ:
 (ב) שְׁלוֹשׁ עָרִים תִּבְדִּיל לָךְ בְּתוֹךְ אֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ: (ב) תִּלַּת קְרוֹי תִּפְרֹשׁ לָךְ בְּגוֹ אֶרֶץ דִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ יִהְיֶה לָךְ לְמִיֻּדְתָּהּ:
- (ג) תִּכְבִּין לָךְ הַדְרֹךְ וְשִׁלְשֶׁת אֶת גְּבוּל אֶרֶץ אֲשֶׁר יִנְחִילָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לְנוֹס שְׂמָה כָּל רֵצַח: (ג) תִּכְבִּין לָךְ הַדְרֹךְ וְשִׁלְשֶׁת אֶת גְּבוּל אֶרֶץ אֲשֶׁר יִנְחִילָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לְנוֹס שְׂמָה כָּל רֵצַח: (ג) תִּתְשֹׁן לָךְ אֶרְחָא וְתִתְלַת יַת תְּחוּם אֶרֶץ דִּי יִחְסֻנְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְיִהְיִי לְמַעֲרֹק תַּמּוֹן כָּל קְטוּלָא:
- (ד) וְזֶה דְּבַר הָרֵצַח אֲשֶׁר יָנוּס שְׂמָה וְחִי אֲשֶׁר יִכָּה אֶת רַעְהוּ בְּבַלִּי דַעַת וְהוּא לֹא שָׂנֵא לוֹ מִתְּמַל שְׁלִשָׁם: (ד) וְזֶה דְּבַר הָרֵצַח אֲשֶׁר יָנוּס שְׂמָה וְחִי אֲשֶׁר יִכָּה אֶת רַעְהוּ בְּבַלִּי דַעַת וְהוּא לֹא שָׂנֵא לוֹ מִתְּמַל שְׁלִשָׁם: (ד) וְדִין פְּתָגָם קְטוּלָא דִּיעֲרוּק תַּמּוֹן וְיִתְקַם דִּי יְקַטוּל יַת חֲבֵרָה בְּלֹא מַנְדְּעָה וְהוּא לֹא סְנִי לָהּ מֵאִתְּמַלִּי וּמִדְּקֻמוּהִי:
- (ה) וְאֲשֶׁר יָבֵא אֶת רַעְהוּ בִיעֵר לְחֹטֵב עֵצִים וְנִדְחָה יָדוֹ בְּגִרְזוֹן לְכַרַת הָעֵץ וְנִשְׁלַח הַבְּרֹזֶל מִן הָעֵץ וּמִצָּא אֶת רַעְהוּ וּמֵת הוּא יָנוּס אֶל אַחַת הָעָרִים הָאֵלֶּה וְחִי: (ה) וְאֲשֶׁר יָבֵא אֶת רַעְהוּ בִיעֵר לְחֹטֵב עֵצִים וְנִדְחָה יָדוֹ בְּגִרְזוֹן לְכַרַת הָעֵץ וְנִשְׁלַח הַבְּרֹזֶל מִן הָעֵץ וּמִצָּא אֶת רַעְהוּ וּמֵת הוּא יָנוּס אֶל אַחַת הָעָרִים הָאֵלֶּה וְחִי: (ה) וְדִי יַעוֹל עִם חֲבֵרָה בְּחֻרְשָׁא לְמַסְזָא אֲעִיז וְתִתְמַרְגַּ יָדָהּ בְּפִרְזוּלָא לְמַסְזָא אֲעִיז וְיִשְׁתַּלַּח פְּרִזְלָא מִן אֲעִיז וְיִשְׁכַּח יַת חֲבֵרָה וְיָמוּת הוּא יַעֲרוּק לְחֵדָא מִן קְרוּיָא הָאֵלִין וְיִתְקַם:

רש"י

- (ב) ונחלה לא יהיה לו – זו נחלת שאר: בקרב אחיו – זו נחלת חמשה. ואינו יודע מה הוא ונ"ל שארץ כנען שמעבר הירדן ואילך נקראת ארץ חמשה עממים ושל סיוחן ועוג שני עממים אמורי וכנעני ונחלת שאר לרבות קיני וקנזי וקדמוני וכן דורש צ"פ מחנות שנאמרו לאהרן על כן לא היה ללוי וגו' להזהיר על קיני וקנזי וקדמוני. שוב נמצא בדברי רבינו הלונמוס הכי גרסינן צספרי: ונחלה לא יהיה לו – אלו נחלת חמשה: בקרב אחיו – אלו נחלת שבעה. נחלת חמשה שבעים ונחלת שבעה שבעים ומתוך שמשה ויהושע לא חלקו נחלה אלא לחמשה שבעים בלבד שכן משה הנחיל לראובן וגד וחאי שצט מנשה ויהושע הנחיל ליהודה ואפרים ולחאי שצט מנשה ושבעה האחרים נטלו מאלהין אחרי מות יהושע מתוך כך הזכיר חמשה לבד ושבעה לבד: כאשר דבר לו – בארצם לא תנחל גו' חני חלקך:
- (ג) מאת העם – ולא מאת הכהנים: אם שור אם שם – פרט לחיה: הזרוע – מן הפרק של ארכובה עד כף של יד שקורין אשפלדו"ן:
- והלחיים – עם הלשון דורשי רשומות היו אומרים זרוע תחת יד שנאמר ויקח רומח צידו: לחיים – תחת תפלה שנאמר ויעמוד פינחס ויפלל: והקצה – תחת האשה אל קצתה:
- (ד) ראשית דגנגך – זו תרומה ולא פירש בה שיעור אבל רבותינו נהנו בה שיעור עין יפה אחד מארבעים. עין רעה אחד מששים. צינונית אחד מחמשים וסמכו על המקרא שלל לפחות מאחד מששים שנאמר וששיתם האיפה מחומר השעורים. ששית האיפה חאי סאה כשאתה נותן חאי סאה לכור הרי א' מששים שהכור שלשים סאין: וראשית גז לאנד – כשאתה גוזז לאנד בכל שנה תן ממנה ראשית לכהן ולא פירש בה שיעור. ורבותינו נהנו בה שיעור א' מששים. וכמה לאן חייבות בראשית הגז חמש רחלות שנאמר וחמש לאן עשויות רע"א ראשית גז ששים. לאנד ארבעה. תתן לו הרי חמשה:
- (ה) לעמוד לשרת – מכאן שאין שירות אלא מעומד:

חק לישראל – פרשת שופטים ליל שישי

(יד) לא כן נתן לך ה' אלהיך – לשמוע אל מעוננים ואל קוסמים שהרי השרה שכניה על הנביאים ואורים ותומים:

(טו) מקרבך מאחיד כמוני – כמו שאני מקרבך מאחיד יקום לך תחתי וכן מנביא לנביא:

(כ) אשר לא איתיו לדבר – אבל איתיו לחזירו:

ואשר ידבר בשם אלהים אחרים – אפילו כוון את ההלכה לאסור את האסור ולהתיר את המותר: ומת – בחנק שלשה מיתתן בידי אדם המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו ונאמר לחזירו והמתנבא בשם עבדות כוכבים אבל הכובש את נבואתו והעובר על דברי נביא והעובר על דברי עצמו מיתתן בידי שמים שנאמר אנכי אדרוש מעמו:

(כא) וכי תאמר בלבבך – עתידין אתם לומר כשיבא חנניה בן עוזר ומתנבא הנה כלי בית ה' מושבים מבצלה עתה מהרה וירמיהו עומד וזוח על העמודים ועל הים ועל יתר הכלים שלא גלו עם יכניה בצלה יוצאו עם גלות לדקיהו:

(כב) אשר ידבר הנביא – ויאמר דבר זה עתיד לבא עליכם ותראו שלא יבא הוא הדבר אשר לא דברו ה' והרוג אותו ואת"ו זו במתנבא על העתידות הרי שבא ואמר עשו כך וכך ומפי הקב"ה אני אומר כבר נלטו שאם בא להדיחך מאחת מכל המצוות לא תשמע לו אלא"כ מומחה הוא לך שהוא לדיק גמור כגון אליהו זהר הכרמל שהקריב צבמה בשעת איסור הצמות כדי לגדור את ישראל הכל לפי אורך שעה וסייג הפרצה לכך נאמר אליו תשמעו: לא תגור ממנו. לא תמנע עצמך מללמד עליו חובה ולא תירא ליענש עליו:

(ג) תכין לך הדרך – מקלט מקלט היה כתוב על פרשת דרכים: ושלשת את גבול ארצך – שיהא מתחלת הגבול עד העיר הראשונה של עיר מקלט כשיעור מהלך שיש ממנה עד השנייה וכן משנייה לשלישית וכן מן השלישית עד הגבול השני של ארץ ישראל:

(ו) וכי יבא הלוי – יכול בצן לוי ודאי הכתוב מדבר ת"ל ושרת יאלו לויים שאין ראוי לשיירות: וזא בכל אות נפשו וגו':

(ז) ושרת – לימד על הכהן שבא ומקריב קרבנות נדבתו או חובתו ואפילו במשמר שאינו שלו ד"א עוד לימד על הכהנים הבאים להגל שמקריבין במשמר ועובדין בקרבנות הבאות מחמת הרגל כגון מוספי הרגל ואע"פ שאין המשמר שלהם:

(ח) חלק כחלק יאכלו – מלמד שחולקין בעורות ובבשר שעירי חטאות יכול אף בדברים הבאים שלא מחמת הרגל כגון תמידים ומוספי שבת ונדריים ונדבות ת"ל לבד ממכרו על האבות חוץ ממה שמכרו האבות בימי דוד ושמאל שנקבעו המשמרות ומכרו זה לזה טול אתה שבתך ואני אטול שבתך:

(ט) לא תלמד לעשות – אבל אתה למד להבין ולהורות כלומר להבין מעשיהם כמה הם מקולקלין ולהורות לבניך לא תעשה כך וכך עזה הוא חוק העובדי כוכבים:

(י) מעביר בנו ובתו באש – הוא עבדות המולך עושה מדורות אש מכאן ומכאן ומעבירו בין שתייהם: קסם קסמים – איזהו קוסם האוחז את מקלו ואומר אם אלך אם לא אלך וכה"א עמי בענו ישאל ומקלו יגיד לו: מעונן – רע"א אלו נותני עונות שאומרים עונה פלונית יפה להתחיל וכה"א אלו אוחזי העינים: מנחש – פתו נפלה מפיו לבי הפסיקו בדרך מקלו נפל מידו:

(יא) וחבר חבר – שמרדף נחשים או עקרבים או שאר חיות למקום אחד: ושאל אוב – זה מכשפות ששמו פיתוס ומדבר משחיו ומעלה את המת בבית השחי שלו: וידעוני – מכנים עכס חיה ששמה ידוע לחוד פיו ומדבר העכס ע"י מכשפות: ודורש אל המתיס – כגון המעלה בזכרותו והגשאל בגלגולה:

(יב) כל עושה אלה – עושה כל אלה לא נאמר אלא כל עושה אלה אפילו אחת מהן:

(יג) תמים תהיה עם ה' אלהיך – התהלך עמו בתמימות ותלפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו:

חק לישראל – פרשת שופטים ליל שישי

– יש מרבותינו אומרים נשמו הברזל מקחו
ויש מהם אומרים שישל הברזל לחתיכה מן
העץ המתבקע והיא נחזה והרגו:

(ה) ונדחה ידו – כשכא להפיל הגרזן על העץ
ותרגומו ויתמריג ידיה לשון ונשמטה ידו
להפיל מכת הגרזן על העץ. כי שמתו הבקר
ת"י ארי מרגוהי תוריא: ונשל הברזל מן העץ

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גר גבריאלי בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמוזה, דניאלה פורטונה בת רזאל, צדיקה בת שרה ז"ל.